

рактизується розвитком стовбурів ЛВ. У цей період встановлюється зв'язок між внутрішньолегеневими та позалегеновими судинами: у ворота кожної легені входить легенева артерія, яка розгалужується на часткові гілки. Стінка ЛВ представлена тільки ендотелієм. Формування кровеносних судин проходить в двох взаємопротилежних напрямках: з одного боку – в легені вростають судини ззовні, з іншого – судини розвиваються з мезенхіми зачатка органа. Міжсегментарні притоки ЛВ на поперечному зрізі мають вигляд щілин, гілки легеневої артерії – округлий просвіт. У лівому передсерді добре виражена закладка устя лівих та правих ЛВ у вигляді “розщепленої” бруньки. У передплода 17,0 мм ТКД характерне таке розташування органів: права легенева артерія та її верхньочасткова гілка проходить вище та попереду головного бронха, причому на одному рівні з нею в ділянці воріт розміщується верхньочасткова гілка правої верхньої ЛВ, яка проходить в косому напрямку зліва направо, попереду головного бронха. Права нижня ЛВ простягається найнижче і спереду. В корені лівої легені найвище положення належить легеневої артерії, нижче від неї знаходиться головний бронх, попереду якого майже горизонтально проходить верхня ЛВ. Нижня ЛВ розташована нижче головного бронха.

ОСОБЛИВОСТІ МОРФОГЕНЕЗУ СТРУКТУР РОТОВОЇ ДІЛЯНКИ В РАНЬОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

Н.М.Гузик

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Методами мікроскопії серій послідовних гістологічних зрізів, звичайного і тонкого препарування, реконструювання, ін'єкції судин, рентгенографії, комп'ютерної томографії і стереофотографування вивчені становлення та зміни будови й топографії, періоди інтенсивного та уповільненого росту, мінливість структур ротової ділянки й суміжних утворень упродовж пренатального періоду онтогенезу людини. Визначені терміни закладки і особливості раннього розвитку структур ротової ділянки. Джерелом закладки структур ротової ділянки є вісцеральні дуги. Диференціація зазначених структур пов'язана із становленням судинно-нервових компонентів. Простежено динаміку змін форми та розмірів окремих структур ротової ділянки, визначені етапи інтенсивного й уповільненого їх росту в період антенатального життя. Одночасно досліджені кровеносні судини та нерви зазначеної ділянки. Диференціювання структур ротової ділянки, терміни розгалуження у них нервів є взаємообумовленим процесом. З'ясовано критичні періоди, морфологічні передумови та час можливого виникнення деяких природжених вад. Одержані результати можуть використовуватися в дитячій стоматології, щелепно-лицевій хірургії як еталони норми та аномалій.

МОРФОМЕТРИЧЕСКАЯ ВАРИАБЕЛЬНОСТЬ РАЗМЕРОВ МЕЗОНЕФРАЛЬНЫХ ТЕЛЕЦ НА РАЗНЫХ ЭТАПАХ ЖИЗНЕННОГО ЦИКЛА ПЕРВИЧНОЙ ПОЧКИ У ЧЕЛОВЕКА

С.В.Жарков, Е.Ю.Шановалова

Крымский государственный медицинский университет им. С.И.Георгиевского, г. Симферополь

В большинстве работ, посвященных исследованию почки, морфометрические параметры использованы для изучения относительного роста органа и ее структур в разных условиях. Морфометрически установлена зависимость между длиной почек и их массой у плодов человека, выявлены корреляции массы почки и массы тела. У 114 зародышей человека в возрасте от 21 суток до 12 недель внутриутробного развития на стадиях последовательно от раннего периода нервного желобка до начала дефинитивного плодного периода с помощью микроскопа, соединенного с видеокамерой “Олимпус С5050 Zoom”, и статистической обработкой данных на персональном компьютере с использованием программы “Embriion”, электронных таблиц “Microsoft Excel” установлены связи между морфологическими признаками мезонефральных нефронов и возрастными особенностями строения первичной почки. В ней одновременно происходит формирование нефронов в каудальной части, функционирование дифференцированных структур центральной части, инволюция мезонефральных нефронов краниальной части. В Вольфовом теле существует краниокаудальный вектор морфогенетических процессов, определяемый индуктивным воздействием Вольфова протока на промежуточную мезодерму. В каждый момент существования мезонефрос состоит из деградирующих, функционирующих, новообразующихся мезонефронов. Мезонефральные нефроны, относящиеся к разным пулам, имеют структурные различия. Важным признаком, обладающим значительной информативностью, являются размеры элементов телец мезонефрона. Средняя площадь телец является интегральным показателем, составляющие которого – площади сосудистого клубочка, эпителия наружного листка капсулы, мочевого пространства тельца. Для интерпретации результатов морфометрии произведено вычисление средних арифметических значений каждого морфометрического параметра за весь период наблюдений, на основании чего для каждого параметра определен интервал, в котором величина параметра больше или равна разности между его средним арифметическим значением и средним квадратичным отклонением, но меньше или равна сумме его среднего арифметического значения и среднего квадратичного отклонения. В результате анализа массива значенний морфометрических параметров компонентов мезонефрона установлено, что на каждом сроке развития более 50% мезонефральных телец имеют морфо-